

ג' גדוד מצודות יהודה

פק"ל שקוּקה

המקומות הכי יפים בגזרת יהודה שאתם חייבים
לבקר בהם עם פק"ל קבה או שקוּקה ואנשים טובים

קחו אותי לשם

שקשוקת יהודה

אביעד ארבל'סי, רס"ר מטבח החטיבה

מצרכים (ל-2-4 מנות):

- 3 כפות שמן
- 1 בצל בינוני, קצוץ
- 2-3 עגבניות בינוניות, קצוצות
- 3 שיני שום, קצוצות
- 1 פלפל חריף (אופציונלי), פרוס לעיגולים
- 1 רסק עגבניות
- 1 כף סוכר
- חצי כוס מים (או לפי הצורך לסמיכות הרצויה)
- מלח, פלפל שחור, שום גבישי
- 4 ביצים

אופן ההכנה:

1. מחממים את השמן במחבת על אש בינונית.
2. מוסיפים את הבצל, העגבניות והשום ומטגנים עד שמתרכך קצת.
3. אוהבים חריף? הוסיפו עכשיו את עיגולי הפלפל החריף (אם הוספתם, כדאי לוותר על הפלפל השחור בהמשך).
4. מוסיפים את רסק העגבניות והסוכר, מערבבים היטב, ואז מוסיפים מים עד שהרוטב מגיע לסמיכות הרצויה.
5. מנמיכים את האש, מתבלים במלח, פלפל ושום לפי הטעם.
6. יוצרים שקעים קטנים בעזרת כף ויוצקים בהם כל ביצה בנפרד.
7. מכסים את המחבת ומבשלים על אש נמוכה כ-10-15 דקות, עד שהביצים עשויות לטעמכם. שימו לב שהשקשוקה לא נשרפת.

בתיאבון!

להיות ראשון?!

להיות שני זה נוח; מישוהו סלל את הדרך לפניך, טעה לפניך, התלבט לפניך. אבל להיות הראשון, זה כבר סיפור אחר. הראשון מניח את התשתית, מקבל את ההחלטות לבד. כל טעות שיעשה הראשון תיזכר, היות שזאת הפעם הראשונה שהיא תקרה. על כל דבר שעושה הראשון, מסתכל הציבור בעין בוחנת. **הראשון צריך לפרוץ דרך.**

כזה היה **יצחק ערמוני, ראש המועצה הראשון של דרום הר חברון**. פרוץ דרך, פעיל, עובד, לא מתחמק מעבודה קשה, מנהיג, יוצר, וראוי לשבחים רבים נוספים.

ערמוני היה ראש המועצה בין השנים 1984-1985. הוא קידם את דרום הר חברון בכל כוחו, ומאז הכל היסטוריה: הר חברון גדל והתפתח, במועצה יש מעל לעשרים יישובים, יותר מ-11,000 תושבים, חינוך, מרכזים מסחריים, בריכות, תרבות, תיירות ועוד. **עלינו לזכור מאיפה הכל התחיל**, ומי האנשים שדחפו ועבדו קשה עבור ההר הטוב הזה.

יש לציין שגם לאחר שיצחק ערמוני עזב את ראשות המועצה, הוא המשיך לפעול למען ארצנו בתפקידים נוספים הקשורים בקידום ההתיישבות ברחבי כל הארץ, בדגש על אזור יהודה.

לזכרו, קק"ל הקימו לפני כעשר שנים מצפור מדהים בהר עמשא, שניתן לראות ממנו במבט אחד את הר חברון, את הירידה של 200 מטר גובה לבקעת ערד, מדבר יהודה והרי מואב שבירדן. בחלקה הדרומי (הימני למתבונן) של הבקעה נשקפים השטחים החקלאיים הפוריים של המושבים מעון, כרמל ובית יתיר, ובהם כרמי יין, מטעי שקד, פלחה, יקב וחווה לגידול פטריות.

למרגלות קיר התמך של מצפור קריות, ניתן לראות באזור הצפוני את שרידי הדרך הרומית הקדומה שעברה מכאן דרומה אל הגלב והערבה בתקופה הרומית. היא ניכרת היטב באמצעות שתי שורות אבני השפה שלה. תהנו, וניפגש בשבילי יהודה.

מצפור קריות 🍷

"חורבת עֲנִים" היא **כפר יהודי מרתק מתקופת המשנה והתלמוד** (התקופה הביזנטית) הממוקם ליד הישוב שני (לִבְנָה). בחרבת ענים **בית כנסת מפואר** בן 1,700 שנה, שרידי בתים ומגדל שמירה.

עובדה מרתקת על המקום היא שבתי המגורים בחרבת ענים **נמצאים מתחת לקרקע**. כל מערכת החיים ירדה קומה אל מעבי האדמה בגלל מזג האוויר – כדי להתמודד עם הקור העז והחום הקיצוני. בחרבת ענים יש מעל 50 מערות ששימשו למגורי אדם!

עֲנִים נזכרה בתנ"ך **ברשימת ערי נחלת יהודה**: "וּבְקֶרֶךְ שְׁמִיר וַיְתִיר וְשׂוֹכָה: וְדָנָה וְקֶרֶיִת סִנָּה הִיא דְּבִיר. וְעֵנָב וְאַשְׁתְּמָה וְעֲנִים" (יהושע, ט"ו). גם יתיר, שכה, דביר, ענב ואשתמוע מזוהים בסביבות חבל יתיר. "ענים עליונים" ו"ענים תחתונים" אף הוזכרו **בכתובת על גבי חרס** שנמצא בתל ערד מסוף ימי בית ראשון.

בית הכנסת הקדום של חורבת ענים הוא חלק מסדרת בתי כנסת שנחשפו בדרום ההר, אשר כולם מכוונים לירושלים. מתחת לבית הכנסת נמצאה מערת מסתור ובריחה.

חורבת ענים ואתרים נוספים בגזרת יהודה מלמדים אותנו על **הקשר החזק שיש לנו למקום ולאדמה**. הסיפור היהודי בארץ ישראל הוא בעל שורשים עמוקים ועתיקים, ואנחנו ממשיכים את הסיפור העתיק הזה עד היום.

צאו לטייל, וניפגש בשבילי יהודה.

חורגת אנים 🧐

הוא התגנב בזהירות רבה,
כל צעד עלול היה להעיר את כל תושבי המחנה,
אם מישהו בטעות יתעורר זה יהיה הסוף שלו.

צעד אחר צעד, בצעדים זהירים, הוא התקדם,
גופו היה רטוב מזיעה קרה.

עשרה מטרים,

חמישה מטרים,

שני מטרים,

דוד התבונן בפניו העדינות של שאול,

בחזהו המתנועע לפי קצב הנשימות,

בגופו הרפוי ובנשימתו השלווה,

ולשנייה חשב, "מה יקרה אם אפגע בו?"

אך הוא גירש מחשבה זו מיד, **"אסור לפגוע במשיח ה"**.

דוד לקח מתחת לראשותיו של שאול את צפחת המים, ואת החנית של המלך
ונעלם...

דוד ניסה בדרך זו להראות לשאול המלך שהוא לא חפץ ברעתו, שהרי הוא
יכול היה לפגוע בו, ולא עשה זאת.

מעשה אצילי זה של דוד לא השפיע על שאול.

שאול המשיך לרדוף אחר דוד במדבר זיף, ממש במקום בו אנו נמצאים.

אנו צופים על **מדבר זיף**, את שאול ודוד אנו לא רואים, אך יודעים שהם
הסתובבו במרחב זה.

את מבנה המשטרה הניצב מאחוריכם רואים בבירור.

מבנה משטרה זה כונה אום דרג', והיה חלק מארבע תחנות משטרה ירדניות
שנבנו בשנות ה-50 על מנת לשמור על הגבול הירדני מפני פשיטות צה"ל
לתוך שטח ירדן, מסתננים וסוחרי נשק וסמים.

את הסיורים היו עורכים על סוסים וגמלים, ניתן למצוא בתוך מבנה המשטרה סימנים לאורות אשר היו בה.

מבנה המשטרה היה נשמר טוב יותר אם צה"ל לא היה הופך את השטח לאחר מלחמת ששת הימים לשטח אש, ואת המבנים לאסורים לכניסה. אום דרג' מהווה **נקודת פתיחה טובה לטיולי מדבר רבים**, כיוון שבבילויים רבים החוצים את רמת המדבר עד לגוש עציון מתחילים ממנו.

במהלך השנים אפשר לראות השתלטות בדואית על המרחב ההולכת ומתפשטת מידי שנה. **יואב עציון החליט להיות 'שומר הקרקעות' של האזור**, ומאז הוא גר באום דרג' לבדו, ומפגין נוכחות יהודית במקום. מידי פעם מתנדבים מגיעים לעזור לו. אום דרג' הוא מקום נפלא ונעים, מלא שקט ושלווה, ומצוין להתרעננות, קפה ושיחה עם יואב.

ניפגש בנקודה הבאה של 'בשביל יהודה'.

אום דרג' 🗺️

"תחנת משטרה פוצצה הלילה על יד חברון,

עשרות חיילים ירדנים נהרגו הלילה"

במילים אלו נפתח העיתון בבוקר ה-12 לספטמבר 1956.

לילה לפני כן עשרות לוחמים פשטו על משטרת א-רהווה בדרום הר חברון, את הכוח הפורץ מפלוגה א' הוביל הלוחם האגדי **מאיר הר ציון**. הלוחמים פוצצו את מבנה המשטרה הירדני.

מאז סיום מלחמת העצמאות ועד מבצע קדש, מדינות ערב השכנות נקטו **בפעולות טרור** כנגד מדינת ישראל; הן שלחו חוליות מסתננים ולעיתים קבוצות חיילים לתוך שטח המדינה, והללו רצחו, גנבו, שדדו, הטמינו מטענים ואספו מודיעין.

מדינת ישראל החליטה לשים לפגועים הללו סוף, **והקימה את יחידה 101** על מנת שיצאו לפעולות תגמול בעומק שטח האויב. אל יחידה זו הצטרפו כוחות צה"ל הסדירים, על מנת ללמוד ולקבל מהרוח הגדולה שהייתה להם.

בצהרי יום שני, ה' בתשרי תשי"ז, 10.9.1956, התאמנו חיילי קורס מכי"ם של העתודה האקדמית באזור הכפר הערבי הנטוש דווימה (כיום מושב אמציה והיישוב כרמי קטיף בחבל לכיש). לפתע, **הותקפה אחת הפלוגות על ידי מארב של חיילים ירדנים**. שישה חיילים נהרגו בתקרית וגופות ההרוגים חוללו והושחתו.

מדינת ישראל החליטה **לצאת למבצע תגמול - מבצע יהונתן**, כנגד מטרה צבאית כדי להימנע מפגיעה בחפים מפשע.

המטרה שנבחרה הייתה **משטרת א-רהווה**, אשר נבנתה בשנות ה-50 על ידי הירדנים בסמוך לגבול עם ישראל. התכנית הייתה פשוטה; להגיע בהפתעה, להטמין חומרי נפץ, לפוצץ את המקום ולסגת. אך הגשמת התכנית בפועל לא הייתה פשוטה כלל ועיקר.

השעה הייתה 1:00, רוב השוטרים הירדנים ישנו בשעה זו. הכוח הפורץ עמד בעמדת הפריצה וחיכה לפקודה. לפתע, לאחד החיילים נפלט כדור. המשמר הירדני העיר את השוטרים הישנים ואפקט ההפתעה נעלם.

מחשבות רבות רצו בראשו של מאיר הר ציון, הוא התלבט אם לתקוף או לסגת ולחזור ביום אחר.

אך מאיר הר ציון לא נסוג מעולם בלי לבצע, ולמרות הסכנה הוא נתן את פקודת ההסתערות קדימה.

תחת אש הם פרצו לחצר המשטרה והכוחות החלו לזרום פנימה.
תוך 20 דקות החיילים השתלטו על המבנה והטמינו חומרי נפץ רבים.

במהלך הקרב מאיר הר ציון נפצע קשה בצווארו ובידו, הוא התקשה לנשום והחל לאבד את ההכרה. הרופא של הכוח, ד"ר משה אגמון (מוריס אנקלביץ) החליט לקיים ניתוח חירום להר ציון. הוא ביצע החדרת צינור אוויר ישירות לריאות, ובמעשה זה הציל ד"ר אגמון את חייו של הר ציון.
ניתוח זה מעולם לא נעשה לפני כן בצה"ל בתנאי שטח, ועל פעולה זו זכה ד"ר אגמון לעיטור העוז.

פעולת תגמול זו הצליחה מעל למשוער והבסיס הירדני הושמד כליל.
היום אפשר להגיע באופן עצמאי למבנה המשטרה.

ניפגש בשבילי יהודה.

משטרת רווה

מתחברים לבשביל יהודה

בשביל יהודה הינו מיזם מהפכני אשר נועד
להנגיש ולהחיות את מורשת יהודה לחיילים,
תושבים ומבקרים בצורה חוויתית

עקבו אחרינו

הישארו מעודכנים

סרקו לאתר

מוזמנים להתחבר,
וניפגש בשבילי יהודה

כתיבת תוכן: נפתלי חן, צוות בשביל

